

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Bakalářská práce

2018

Sára Chvojková

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Sára Chvojková

Vznik, vývoj a současnost Rádia Junior

Bakalářská práce

Praha 2018

Autor práce: **Sára Chvojková**

Vedoucí práce: **PhDr. Radim Wolák**

Rok obhajoby: 2018

Bibliografický záznam

CHVOJKOVÁ, Sára. *Vznik, vývoj a současnost Rádia Junior*. Praha, 2018. 29 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Radim Wolák.

Abstrakt

Bakalářská práce s názvem *Vznik, vývoj a současnost Rádia Junior* podrobně popisuje novou samostatnou stanici Českého rozhlasu pro děti, Rádio Junior. První kapitola práce se zaměřuje na historický a právní kontext vysílání pro děti. Druhá kapitola se zaměřuje na okolnosti vzniku této stanice. Třetí kapitola mapuje její vývoj, včetně popisu vysílaných pořadů, aktivity a směřování stanice.

Abstract

Bachelor thesis „The Beginning, Transformation and the Present of Radio Junior“ describes in detail new, independent radio station of the Czech Radion for children. First chapter is focused on the historical and legal background of broadcasting for children. Second chapter aims at the circumstances of the beginnings of this radio station. Third chapter is mapping the evolution of Radio Junior, icluding the description of broadcasted programs, its activities and the further direction of evolution.

Klíčová slova

děti, média, rádio, vysílání, Český rozhlas, Rádio Junior, dětské pořady

Keywords

Children, media, radio, broadcasting, Czech Radio, Radio Junior, children programmes

Rozsah práce: 68 615 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne ...

Poděkování

Ráda bych poděkovala Šárce Fenykové a Magdaleně Šorelové z redakce Rádia Junior, které mi ochotně pomohly a poskytly mi informace o své práci.

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK
Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:

Chvojková Sára

Razítko podatelny:

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:

2013/2014

Univerzita Karlova v Praze Fakulta sociálních věd	
Došlo dne:	- 5 -06- 2015 -1-
Cj: 3692	Průch: Škarmáňský bole:
Přidělenec:	

E-mail diplomantky/diplomanta:

sa.ch@seznam.cz

Studijní obor/forma studia:

Mediaální a komunikační studia/kombinované

Předpokládaný název práce v češtině:

Vznik, proměny a současnost Rádía Junior

Předpokládaný název práce v angličtině:

The beginning, transformation and the present of Radio Junior

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013):

(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí)

LS 2015/2016

Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků):

Práce by měla podrobně popsat novou samostatnou stanici Českého rozhlasu pro děti, Rádio Junior, její vznik a vývoj, včetně programové skladby a personálního obsazení.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

1. Úvod
2. Vznik Rádía Junior
 - a. Důvody vzniku
 - b. Zahájení vysílání
 - c. Specifika rozhlasového vysílání pro děti
3. Předchůdci
 - a. Tradice dětských rozhlasových pořadů Českého rozhlasu
 - b. Zahraniční rozhlasové stanice pro děti
4. Programová skladba Rádía Junior
 - a. Tematická skladba pořadů Rádía Junior
 - b. Nejvýznamnější a nejúspěšnější pořady Rádía Junior
5. Pracovní tým
 - a. Představení pracovního týmu
6. Prezentace Rádía Junior veřejnosti
 - a. Internetové stránky Rádía Junior
 - b. Akce pro veřejnost
7. Závěr

8. Prameny

9. Přílohy

Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy):
Zpracovány a popsány budou pořady Rádia Junior z období jeho vzniku a současnosti, tedy v letech 2013 - 2015

Postup (technika) při zpracování materiálu:

Primární prameny:

- archiv rozhlasové stanice Rádio Junior
- webová prezentace Rádia Junior
- výroční zprávy Českého rozhlasu
- výpovědi zaměstnanců Českého rozhlasu a oficiální dokumenty

Na základě primárních pramenů práce charakterizuje pořady Rádia Junior, podle příslušné základní literatury (MARŠÍK, Josef. *Rozhlas – výchova – posluchač: příspěvek k teorii výchovy rozhlasem.*, MARŠÍK, Josef. PERKNER, Stanislav. *Teorie a praxe rozhlasové tvorby. 1. Vyd. Praha: Československý rozhlas, 1985. 176 s.*), včetně toho, proč jednotlivé pořady vznikly a jakou plnily funkci v programu, případně proč zanikly, nebo byly změněny, jaký měly posluchačský dopad (výzkumy poslechnovosti, odezva publika atp.) a kdo jsou klíčové osobnosti s nimi spojené.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

MARŠÍK, Josef. PERKNER, Stanislav. *Teorie a praxe rozhlasové tvorby. 1. Vyd. Praha: Československý rozhlas, 1985. 176 s.* - Publikace je teoretickým zázemím pro tvorbu rozhlasových pořadů všech žánrů se zvláštní pozorností na jejich vzdělávací funkci.

MARŠÍK, Josef. *Rozhlas – výchova – posluchač: příspěvek k teorii výchovy rozhlasem. 1. vyd. Praha: SPN, 1986. 92 s.* - Publikace se věnuje užšímu tématu vzdělávací a výchovné funkce médií. Publikace se teoreticky vyjadřuje i k dramaturgickému vedení pořadů tohoto druhu.

MARŠÍK, Josef. *Úvod do teorie rozhlasového programu. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1995. 106 s.* - Kniha teoreticky vymezuje všechny pojmy piliřů rozhlasové stanice od typů rozhlasových programů, vysílacích a programových okruhů, organizační struktury a rozhlasových pořadů a jejich programové skladby. Poslední třetina je věnována programové skladbě Českého rozhlasu.

REIFOVÁ, Irena, et al. *Slovník mediální komunikace. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004. 328 s.* - Slovník základních pojmů spojených s mediální komunikací usnadňuje popis a vysvětlování jevů v oblasti médií. Je praktickou pomůckou pro studenty, pedagogy a vědecké pracovníky všech sociálních věd zejména pro porozumění a tvorbu odborně zaměřených textů.

OURADOVÁ, Anna. *Vývoj a proměny rozhlasových pořadů pro mládež v ČR v letech 1992–2010. Praha, 2012. 80 s.* Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd. – Práce popisuje rozhlasové vysílání pro mládež v období před vznikem Rádia Junior a je tedy příhodným pramenem pro nastudování jeho předchůdců a historie dětských rozhlasových pořadů.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

OURADOVÁ, Anna. *Vývoj a proměny rozhlasových pořadů pro mládež v ČR v letech 1992–2010*. Praha, 2012. 80 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce Mgr. Radim Wolák.

ROMPORTLOVÁ, Lenka. Rozhlasový magazín pro děti [online]. 2014 [cit. 2015-06-04]. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Jan Motal.

MALIROVA, Klara. Ochrana dětí a mladistvých v hodnocení Rady pro rozhlasové a televizní vysílání. Praha, 2013. 30 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Otakar Šoltys, CSc. Ab

Datum / Podpis studenta/ky

3.6.2015

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Mgr. Wolák Radim

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

.....
Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT **VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ** A VE **DVOU** VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI **VYZVEDNOUT** V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A **NECHAT VEVÁZAT** DO OBOU VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE SCHVALUJE NA IKSŽ VEDOUcí PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.

Obsah

ÚVOD.....	2
1. VYSÍLÁNÍ PRO DĚTI A JEHO SPECIFIKA	3
1.1. PRÁVNÍ PROSTŘEDÍ VYSÍLÁNÍ PRO DĚTI	3
1.2. DĚTSKÝ POSLUCHAČ A JEHO VÝVOJ.....	8
2. TRADICE DĚTSKÝCH ROZHLASOVÝCH POŘADŮ ČESKÉHO ROZHLASU.....	10
2.1. POČÁTEK ROZHLASOVÉHO VYSÍLÁNÍ	10
2.2. ŠKOLSKÝ ROZHLAS	11
2.2.1. <i>Začátky Školského rozhlasu.....</i>	<i>12</i>
2.2.2. <i>Školský rozhlas v období druhé světové války.....</i>	<i>13</i>
2.2.3. <i>Školský rozhlas po komunistickém převratu v únoru 1948 do okupace v srpnu 1968.....</i>	<i>14</i>
2.2.4. <i>Školský rozhlas v období normalizace.....</i>	<i>16</i>
2.3. VYSÍLÁNÍ PRO DĚTI PO SAMETOVÉ REVOLUCI.....	18
3. VZNIK A VÝVOJ RÁDIA JUNIOR.....	21
3.1. <i>Zahájení vysílání</i>	<i>22</i>
3.2. VSTUP RÁDIA JUNIOR DO DIGITÁLNÍHO VYSÍLÁNÍ.....	24
3.3. SOUČASNÁ PODOBA VYSÍLÁNÍ RÁDIA JUNIOR.....	26
3.4. PRACOVNÍ TÝM RÁDIA JUNIOR	26
3.5. PREZENTACE RÁDIA JUNIOR VEŘEJNOSTI.....	27
3.5.1. <i>Webové stránky Rádía Junior.....</i>	<i>27</i>
3.5.2. <i>Akce pro veřejnost.....</i>	<i>27</i>
ZÁVĚR	28
SUMMARY	28
POUŽITÁ LITERATURA.....	29

Úvod

Svou bakalářskou práci jsem zaměřila na Rádio Junior zejména proto, že rozhlasové médium je pro mne médium blízké, neboť mne provázelo útlým dětstvím a shodou okolností i částí mých studií, kdy se mi naskytla příležitost krátce pracovat pro Český rozhlas. Stanice pro děti s kvalitním obsahem určeným dětem, kterou jsem tak objevila, mne naprosto nadchla. Ze svého dětství jsem si pamatovala pouze večerní pohádky, Hajaju a Domino, tady jsem ale zjistila, že se dnešním dětem nabízí celý rozhlasový svět. V této práci jsem proto chtěla tento svět, na dnešní dobu unikátní projekt, podrobně prozkoumat.

Zaměřila jsem se zejména na historii dětských pořadů, na které Rádio Junior navazuje, dále na jeho zatím krátký, ale intenzivní vývoj. Myslím si, že právě oslavených pět let úspěšného fungování této stanice, stojí za pozornost.

V práci jsem se odchýlila od řazení kapitol tak, jak byly uvedeny v tezi. Myslím však, že to bylo prospěšné přehlednosti práce a návaznosti jednotlivých kapitol.

1. Vysílání pro děti a jeho specifika

V současné společnosti je na vše, co je spojeno s dětmi, kladen velký důraz a zvláštní zřetel. Pro děti a vše, co se jich týká platí jiná měřítká a pravidla. Společnost považuje za nutné a prospěšné chránit nejmladší generaci a uzpůsobuje tomu své prostředí. Ať už se jedná o hračky, nábytek, instituce, nebo mediální obsah. Pro pochopení kontextu, ze kterého vysílání pro děti vychází a prostředí ve kterém se pohybuje, je v této kapitole zařazen náhled do právního rámce vysílání pro děti, od kterého se obsah vysílání závazně odvíjí a dále základ společenskovední, na kterém se vysílání dále staví, od určení cílové skupiny pořadu, po výběr témat.

1.1. Právní prostředí vysílání pro děti

Kromě vlastních zákonů je Česká republika vázána *Úmluvou o právech dítěte*, která byla v roce 1989 přijata Valným shromážděním OSN. Tato mezinárodní úmluva stanovuje vztah dítěte a mediálního obsahu v článku č. 17:

Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, uznávají důležitou funkci hromadných sdělovacích prostředků a zabezpečují dítěti přístup k informacím a materiálům z různých národních a mezinárodních zdrojů, zejména takovým, které jsou zaměřeny na rozvoj sociálního, duchovního a mravního blaha dítěte a také jeho tělesného a duševního zdraví. Za tímto účelem státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, povzbuzují:

- a) hromadné sdělovací prostředky k šíření informací a materiálů, které jsou pro dítě sociálně a kulturně prospěšné a které odpovídají duchu článku 29 této úmluvy,*
- b) mezinárodní spolupráci při tvorbě, výměně a rozšiřování takových informací a materiálů z různých kulturních, národních a mezinárodních zdrojů,*
- c) tvorbu a rozšiřování knih pro děti,*
- d) hromadné sdělovací prostředky k tomu, aby braly zvláštní ohled na jazykové potřeby dětí náležejících k menšinové skupině či domorodému obyvatelstvu,*

e) tvorbu odpovídajících zásad ochrany dítěte před informacemi a materiály škodlivými pro jeho blaho, majíce na mysli ustanovení článků 13 a 18 této úmluvy.¹

Oporou ochrany dětí a mládeže před negativními vlivy nevhodného mediálního obsahu je v českém právním řádu zákon č. 231/2001 Sb., zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání, dále zákon č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy.

Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání se zabývá ochranou dětských posluchačů takto:

§ 32 odst. 1 písm. e) zákona č. 231/2001 Sb. Provozovatel je povinen nezařazovat do vysílání pořady, které mohou vážně narušit fyzický, psychický nebo mravní vývoj dětí a mladistvých zejména tím, že obsahují pornografii a hrubé samoučelné násilí.

§ 32 odst. 1 písm. g) zákona č. 231/2001 Sb. Provozovatel je povinen nezařazovat v době od 06.00 hodin do 22.00 hodin pořady a upoutávky, které by mohly ohrozit fyzický, psychický nebo mravní vývoj dětí a mladistvých; tato povinnost se na provozovatele vysílání nevztahuje, je-li vysílání koncovému uživateli dostupné na základě písemné smlouvy uzavřené s osobou starší 18 let a je k němu poskytnuto technické opatření, které této osobě umožňuje omezit přístup k vysílání dětem a mladistvým.

§ 32 odst. 1 písm. h) zákona č. 231/2001 Sb. Provozovatel je povinen zajistit, aby rozhlasovému a televiznímu vysílání pořadů, na které se vztahuje omezení podle písmene g), bezprostředně předcházelo slovní upozornění na nevhodnost pořadu pro děti a mladistvé a aby pořad, který by mohl ohrozit fyzický, psychický nebo mravní vývoj dětí a mladistvých, byl označen v případě televizního vysílání obrazovým symbolem upozorňujícím na jeho nevhodnost pro děti a mladistvé po celou dobu vysílání.

¹ Úmluva o právech dítěte. Organizace spojených národů. [online]. 1989 [cit. 2018-05-03]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/umluva-o-pravech-ditete.pdf>

§ 32 odst. 1 písm. j) zákona č. 231/2001 Sb. ukládá provozovatelům vysílání povinnost nezařazovat do programů pořady a reklamy, které obsahují vulgarismy a nadávky, kromě uměleckých děl, v nichž je to z hlediska líčeného kontextu nutné; taková díla je však možné vysílat pouze v době od 22.00 hodin do 06.00 hodin druhého dne²

Zákon č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání upravuje dostupnost nevhodných audiovizuálních děl pro děti a mládež. Český rozhlas, jehož vysíláním se tato práce zejména zabývá, poskytuje audiovizuální obsah ve formě videí na svých webech.

§ 6 odst. 3 zákona 132/2010 Sb. Poskytovatel audiovizuální mediální služby na vyžádání je povinen zajistit, aby audiovizuální mediální služba na vyžádání, jejíž obsah může vážně narušit fyzický, psychický nebo mravní vývoj dětí a mladistvých zejména tím, že obsahuje pornografii a hrubé samoučelné násilí, byla dostupná pouze tak, aby děti a mládež neměli běžně možnost obsah této audiovizuální mediální služby na vyžádání vidět nebo slyšet.³

Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy stanovuje níže uvedené omezení a dále omezení, které se týká alkoholických a tabákových výrobků a erotického obsahu.

§ 2c zákona 40/1995 Sb. Reklama nesmí, pokud jde o osoby mladší 18 let,

- a) podporovat chování ohrožující jejich zdraví, psychický nebo morální vývoj,*
- b) využívat jejich zvláštní důvěry vůči jejich rodičům nebo zákonným zástupcům nebo jiným osobám,*
- c) nevhodným způsobem je ukazovat v nebezpečných situacích.⁴*

² Stávající právní předpisy: 231/2001 Sb. zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů. *Rada pro rozhlasové a televizní vysílání*. [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <http://www.rrtv.cz/cz/static/cim-se-ridime/stavajici-pravni-predpisy/pdf/231-2001.pdf>

³ Stávající právní předpisy: 132/2010 Sb. Zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů. *Rada pro rozhlasové a televizní vysílání*. [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <https://www.rrtv.cz/cz/static/cim-se-ridime/stavajici-pravni-predpisy/pdf/132-2010.pdf>

⁴ Stávající právní předpisy: 40/1995 Sb. zákon o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů. *Rada pro*

Významným zákonem z hlediska vztahu Českého rozhlasu a dětského posluchače je zákon č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu:

§ 2 odst. 2 písm. e) zákona č. 484/1991 Sb. Hlavními úkoly veřejné služby v oblasti rozhlasového vysílání jsou zejména e) výroba a vysílání zejména zpravodajských, publicistických, dokumentárních, uměleckých, dramatických, sportovních, zábavných a vzdělávacích pořadů a pořadů pro děti a mládež.⁵

Důležitým dokumentem je dále *Kodex Českého rozhlasu*. V článku č. 3 nazvaném *Zvláštní pozornost dětskému posluchači* je podrobněji rozveden a upřesněn způsob, jakým Český rozhlas naplňuje znění výše uvedených zákonů:

3.1 Český rozhlas považuje za svou povinnost vůči dětskému posluchači především pomáhat mu objevovat a přijímat za vlastní základní etické hodnoty demokratické společnosti. Tomuto úkolu přizpůsobuje skladbu a charakter pořadů určených dětským posluchačům.

3.2 Český rozhlas nabízí dětským posluchačům především zprostředkování tradice české i světové pohádky, rozhlasové hry pro děti a mládež, soutěže, vzdělávací a výchovné pořady. Přispívá rovněž ke kulturní orientaci a popularizaci sportu mezi dětmi a dospívajícími. Za důležitý závazek v této oblasti považuje vytváření podmínek pro rozvinutí původní tvorby adresované dětem a mládeži. Tento závazek je umocněn vědomím, že Český rozhlas je v tuzemsku hlavním a prakticky jediným stálým producentem rozhlasové tvorby pro děti a mládež.

3.3 Při tvorbě programu pro děti a mládež uvádí Český rozhlas ukázky možnosti integrovaného soužití zdravých dětí s dětmi zdravotně postiženými a napomáhá národnostní a etnické toleranci.

rozhlasové a televizní vysílání [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <https://www.rrtv.cz/cz/static/cim-se-ridime/stavajici-pravni-predpisy/pdf/40-1995.pdf>

⁵ Zákon č. 484/1991 Sb. Zákon České národní rady o Českém rozhlasu. [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-484>

3.4 Jsou-li v čase bezprostředně před vysíláním pořadů pro děti a mládež nebo po něm zařazeny komerční části programu, nedopustí Český rozhlas uvádění takového obsahu, který by mohl nepříznivě působit na vývoj dětí nebo nezletilé mládeže, případně v dětech přímo či nepřímo vyvolával pocity méněcennosti, pokud nezískají propagované zboží či službu.⁶

Kontrolu dodržování výše uvedených zákonů má ze zákona povinnost vykonávat Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (RRTV). RRTV má pravomoc upozorňovat na nedostatky ve vysílání a ukládat sankce za pořady odvysílané v rozporu se zákony. Povinnosti a pravomoci RRTV jsou stanoveny zejména v § 5 a § 6 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání⁷ a v § 8 zákona č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu.⁸ RRTV v souvislosti s ochranou dětí a mladistvých internetové stránky *Děti a média*,⁹ kde přehlednou formou informuje o vlivu médií na děti, shrnuje a představuje legislativu tak, aby bylo pro veřejnost, zejména rodiče, snadné ji vyhledat a pochopit, dále zde podrobně vysvětluje působení RRTV. Součástí stránek je i poradna pro rodiče, aktuality týkající se aktivit RRTV a články odborníků. Právě informovanost a aktivní účast rodičů na ovlivňování konzumace mediálního obsahu dětmi je zásadní a bez ní regulace zákonem nemá žádoucí účinek.

Pro dodržování výše uvedených zákonů, Úmluvy a Kodexu je nutná přesná definice dítěte, mladistvého a pořadu pro děti. Podle článku 1 *Úmluvy o právech dítěte*, se dítětem rozumí každá lidská bytost mladší osmnácti let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve.¹⁰ Stejnou věkovou hranici stanovuje i *Občanský zákoník* v § 30.¹¹ Rada rozhlasového a televizního vysílání nicméně v roce 2013 přistoupila k rozboru termínu pořad pro děti a přijala tuto definici:

⁶ Kodex Českého rozhlasu schválený Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky usnesením č. 1368 ze dne 5. 11. 2004, čl. 3 a 3.1. [online]. [cit. 2018-05-02]. Dostupné z:

http://www.rozhlas.cz/_zprava/794563

⁷ Stávající právní předpisy: 231/2001 Sb. zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů. *Rada pro rozhlasové a televizní vysílání* [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <http://www.rrtv.cz/cz/static/cim-se-ridime/stavajici-pravni-predpisy/pdf/231-2001.pdf>

⁸ Zákon č. 484/1991 Sb. Zákon České národní rady o Českém rozhlasu. [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-484>

⁹ <http://www.detiamedia.cz/>

¹⁰ Úmluva o právech dítěte. *Organizace spojených národů* [online]. 1989 [cit. 2018-05-03]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/umluva-o-pravech-ditete.pdf>

„Pořad pro děti je pořad, který je vyroben a určen pro diváky mladší 12 let a je obsahově a formálně přizpůsoben zralosti osob této věkové kategorie.“¹²

V této definici se RRTV zaměřila na odlišení věku dítěte a mladistvého a zároveň na zralost dítěte, tedy sociální, emoční, percepční a kognitivní vývoj dítěte, zároveň také na odlišení samotných pořadů:

„Aby bylo možné pořad jednoznačně vyhodnotit jako dětský, měl by být komplexně koncipován pro diváka mladšího 12 let – tedy svým obsahem (pojednáváním tématem), použitými audiovizuálními a jazykovými prostředky, způsobem narace, stopáží, způsobem zařazení do vysílání, včetně vysílacího času, a prezentací pořadu. Žádný z těchto faktorů by neměl být posuzován izolovaně.“¹³

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání tak upozornila na důležitost posuzovat problematiku vysílání pro děti komplexně, nejen z právního hlediska, ale i z hlediska společenskovedního.

1.2. Dětský posluchač a jeho vývoj

V úvodu této kapitoly se nabízí citovat redaktorku, moderátorku a dramaturgyni dětských rozhlasových pořadů Magdalenu Šorelovou, která tvrdí, že pro děti se dá vysílat naprosto všechno, záleží jen na formě adekvátní jejich věku a úrovni vyspělosti. Proto je tak důležité porozumět vývoji dítěte. Tato kapitola se zaměřuje na definování a popsání dětského posluchače zejména z pohledu psychologie.

Marie Vágnerová rozděluje ve své knize období věku dítěte na tyto etapy: Prenatální období, novorozenecké období (1 měsíc od narození), kojenecké období (od 1 měsíce do 1 roku), batolecí období (1 rok až 3 roky), předškolní věk (3 roky až 6 let),

¹¹ Zákon č. 89/2012 Sb., Zákon občanský zákoník. [online]. [cit. 2018-05-03] Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89?text=ob%20C4%8Dansk%C3%BD+z%C3%A1kon%C3%ADk>

¹² HRUŠKOVÁ, Vilma. 2014. Definice dětského pořadu. In: www.detiamedia.cz. [online]. 15.1.2014. [cit. 2018-05-03]. Dostupné z: http://www.detiamedia.cz/art/1825/definice-detskeho-poradu.htm?page_idx=80

¹³ Tamtéž.

školní věk (od 6 do 12 let) a dospívání (do osmnácti let).¹⁴ Právě předškolní a školní věk jsou v současnosti cílovou skupinou Rádía Junior.

Nejvýznamnějším prvkem vývoje předškolních dětí pro rozhlasovou tvorbu je vývoj zájmu o mluvenou řeč. Dítě mezi třetím a čtvrtým rokem života vydrží naslouchat delší dobu krátkým povídkám a pohádkám.¹⁵ Důležitým aspektem vývoje předškoláků je hra, která pomáhá v socializaci dítěte. Hra a případně kresba, je v tomto období hlavní činností dětí a je charakterizována velmi rozmanitou a barevnou fantazií dětí.¹⁶ Pro rozvoj dětí v předškolním věku jsou proto podstatné zejména pohádky s jednoduchým dějem a jasně vyhraněnými postavami. Děti se s pohádkovými postavami ztotožňují, pomáhají proto v pochopení společenských pravidel a fungování světa.¹⁷ To potvrzují i závěry výzkumu mediální gramotnosti z roku 2016. Děti předškolního věku uváděly jako nejoblíbenější žánr pohádky a příběhy ve všech formách, dále knížky a hry. Podle závěrů výzkumu předškoláci velmi rádi tvořili, vyráběli.¹⁸

Školní věk se dělí na mladší školní věk (6 až 12 let) a starší školní věk, který dále plynule přechází do období pubescence a adolescence.¹⁹ V mladším školním věku je vnímání dětí naivní – věří nekriticky názorům, které jsou jim předkládány. Současně se tak vyvíjí morální vědomí a jednání dětí a jejich hodnotová orientace.²⁰ Zároveň se zvyšuje doba jejich soustavné pozornosti a velmi rychle se rozvíjí slovní zásoba a paměť.²¹ Zároveň se objevují genderové odlišnosti mezi dětmi, co se týče preferencí

¹⁴ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.

¹⁵ LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9. (str. 88)

¹⁶ LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9. (str. 100)

¹⁷ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie I.: Děti a dospívání*. Praha: Karolinum, 2005. (str. 183–187)

¹⁸ Studie mezinárodní gramotnosti populace ČR. Mediální gramotnost osob mladších 15 let. *Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy*. 2016. [online]. [cit. 2018-05-07] Dostupné z: <http://www.detiamedia.cz/art/2658/vysledky-vysledky-studie-medialni-gramotnosti-osob-mladsich-15-let.htm>

¹⁹ LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9. (str. 117)

²⁰ LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9. (str. 132)

²¹ Tamtéž.

sledovaného obsahu. Již zmiňovaný výzkum prokázal, že dívky a chlapci kromě společných obsahů sledují i ryze dívčí, či chlapecká témata.²²

2. Tradice dětských rozhlasových pořadů Českého rozhlasu

Vysílání pro děti a mladé posluchače bylo téměř od počátku rozhlasového vysílání součástí radiových přenosů. Tato kapitola se zaměřuje právě na historii vysílání pro děti. Do kapitoly je zahrnuto celé období od prvního rozhlasového vysílání v Československu až po vysílání těsně předcházející vzniku Rádía Junior.

2.1. Počátek rozhlasového vysílání

Rozhlasové vysílání určené pro děti a mládež se váže se samými počátky rozhlasového vysílání na českém území, tedy ještě v době existence Československa. Josef Maršík v kapitole knihy o historii Českého rozhlasu: *Průkopníci rozhlasového vysílání 1923–1925*²³ o prvopočátcích rozhlasového vysílání, uvádí datum zahájení pravidelného vysílání pro děti 1. září 1925.

Již v programovém schématu z prosince 1924 však můžeme nalézt v čase 19:15 *Pohádky pro děti* vysílané vždy ve středu a v sobotu.²⁴

Zahájení pravidelného vysílání pro děti 1. září 1925 bylo spojeno s redaktorem dětské rubriky v *Národní politice*, Václavem Vavříkem. Vysílání bylo zahájeno

²² Studie mezinárodní gramotnosti populace ČR. Mediální gramotnost osob mladších 15 let. *Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy*. 2016. [online]. [cit. 2018-05-07] Dostupné z:

<http://www.detiamedia.cz/art/2658/vysledky-studie-medialni-gramotnosti-osob-mladsich-15-let.htm>

²³ Kniha *Od mikrofonu k posluchačům: z osmi desetiletí Českého rozhlasu* vyšla k osmdesátému výročí Českého rozhlasu v roce 2003. Ačkoli je myšlena jako populárně-naučná publikace, autoři se v článku opírají o dobové prameny z archivu Českého rozhlasu, a proto ji považují za vhodný pramen pro bakalářskou práci i vzhledem k tomu, že jde nejspíše o nejobsáhlejší zdroj k tomuto tématu.

²⁴ MARŠÍK, Josef. Průkopníci rozhlasového vysílání 1923–1925. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 46)

Vavříkovým vyprávěním *Do nového školního roku*. Vavřík dále ve vysílání vystupoval pod pseudonymem Strýček Václav.²⁵

„Na základě svých pedagogických zkušeností s dětmi (původním povoláním byl učitel) dokázal především formou přátelského, laskavého rozhovoru získat pro vysílání nejen dětské posluchače, ale i dospělé. Připravoval pro děti besídky, soutěže, reagoval na jejich dotazy a podněty z dopisů. Dokázal ve vysílání dokonce využít loutkových představení divadla Umělecké výchovy na Vinohradech. Ohlas jeho relací byl tak velký, že Radiojournal ve spolupráci s ministerstvem školství začal brzy uvažovat o zahájení pravidelného vysílání pro školy. Se zahájením nového školního roku bylo také započato s vysíláním dlouho připravovaného prvního jazykového kurzu – francouzštiny. V programovém věstníku Radiojournalu byly k tomuto kurzu otiskovány jednotlivé cvičné lekce.“²⁶

Pořad Strýčka Václava a jeho brněnského kolegy Strýčka Tomáše se stal mezi dětmi velice populárním. V Brněnském studiu patřil vysílací čas od 18.00 do 19.00 hod. přednáškám a pohádkám. (První pohádky četla dětem manželka ing. Čermáka, později ji nahradil „strýček Tomáš“ – prof. Josef Šíma, profesor Vyšší průmyslové školy v Brně.²⁷

V roce 1926 se začaly dvakrát až třikrát do měsíce vysílat *dětské besídky* a *hudební besídky*. Seznamovaly děti s významnými hudebními skladateli, jako byli Bedřich Smetana, Antonín Dvořák, nebo Zdeněk Fibich a jejich úkolem bylo prohloubit v dětech zájem o hudbu a přivést je k pravidelnému poslouchání hudebních pořadů. Tyto hudební pořady vedl profesor pedagogického oddělení státní konzervatoře Adolf Cmíral.²⁸

2.2. Školský rozhlas

²⁵ MARŠÍK, Josef. Průkopníci rozhlasového vysílání 1923–1925. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 50)

²⁶ MARŠÍK, Josef. Průkopníci rozhlasového vysílání 1923–1925. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 50–51)

²⁷ MARŠÍK, Josef. Průkopníci rozhlasového vysílání 1923–1925. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 50)

²⁸ PATZAKOVÁ-JANDOVÁ, Anna. *Prvních deset let československého rozhlasu*. Praha: Radiojournal, 1935. (str. 132–133)

Období, kdy vysílání pro děti v Radiojournalu a posléze v Českém rozhlasu přebrala redakce Školského rozhlasu je dlouhou etapou v historii vysílání pro děti. Radiojournal i Ministerstvo školství si uvědomovali význam a dopad, který rozhlas na své posluchače má a zejména na ty dětské. Zároveň si uvědomovali, že má-li se poslechovost rozhlasu udržovat, je dobré vychovat si posluchače již od útlého věku. Ve vysílání školského rozhlasu se objevovaly zejména edukační pořady, vysílané v dopoledních hodinách a sloužící pro zpestření vyučování. Školský rozhlas ale nezapomínal na mimoškolní vysílání a zábavnou stránku tohoto média, a tak v různých obměnách v průběhu své historie vysílal plnou škálu rozhlasových žánrů.

2.2.1. Začátky Školského rozhlasu

První pokusy o školský rozhlas začaly na začátku školního roku 1926/1927, iniciované ředitelem Eduardem Svobodou.

„Stát velmi dbal na rozvoj základního a středního školství. Modernizace metodiky výuky, do značné míry stále zatížené herbartovskou tradicí rakousko-uherského školství, nemohla opomenout ani rozhlasové médium. Po úspěšném zahájení pravidelného vysílání pro děti 1. září 1925 a získání prvních zkušeností s vysíláním pro tuto specifickou skupinu posluchačů došlo také k prvním pokusům o využití rozhlasového vysílání přímo ve školním vyučování. Byly úspěšné, a Školský rozhlas proto zahájil zkušební vysílání již od listopadu 1926. Ovšem již předtím rozhlas svými propagačními akcemi pomáhal k tomu, aby rozhlasovými přijímači byl vybaven co největší počet škol.“²⁹

Rozhlasu šlo o rozšíření služeb, vylepšení propagace a o uspokojení poptávky po oblíbeném vysílání pro děti. V tomto období ještě vysílání neodpovídalo době školní výuky. Radiojournal tedy začal vysílat v listopadu 1926 od 10 do 11 hodin. Vysílání pro školy bylo rozděleno na tři části po dvaceti minutách – první vyprávěcí, druhou hudební

²⁹ MARŠÍK, Josef. Průkopníci rozhlasového vysílání 1923–1925. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 15)

a třetí recitační. K vysílání další podoby školského rozhlasu došlo dva roky později, v říjnu 1929. Na tomto vysílání se již podílelo ministerstvo školství.³⁰

V únoru roku 1931 pak zahájil vysílání školský rozhlas působící pod hlavičkou Radiojournalu, ale jako samostatné vysílání se samostatnou redakcí. Ministerstvo školství se zasadilo prostřednictvím hlavního podílníka Radiojournalu – Radioslavie i o to, aby měly školy v Československu k dispozici rozhlasové přijímače, které v té době nebyly běžnou součástí domovů obyvatel Československa, natož škol. MgA. Jiří Hraše hovoří o tzv. *radiofikaci* škol. Do konce třicátých let vlastnilo rozhlasové přijímače 46 % národních škol v Čechách a 40 % národních škol na Moravě. V průběhu třicátých let se vysílání školského rozhlasu rozšířilo na dopolední, odpolední i nedělní vysílání. Ve vysílání nechyběly žádné žánry a formy rozhlasových pořadů, které uváděl Radiojournal.³¹

Se školským rozhlasem se pojí významná jména spojená s rozhlasovým vysíláním pro děti. Řady jeho režisérů rozšířil Jan Kühn, který založil v roce 1932 Dětský pěvecký sbor, který existuje dodnes.³² V roce 1935 přibyl do školského rozhlasu Miloslav Disman, zakladatel Dětského rozhlasového hereckého souboru,³³ který rovněž působí do dnešní doby. Obě tělesa byla stálými hosty rozhlasových vln. Významnou osobou vysílání pro děti byl také Jindřich Heller, který od roku 1936 školský rozhlas vedl, stejně jako další formy vysílání pro děti.

2.2.2. Školský rozhlas v období druhé světové války

V období Protektorátu Čechy a Morava školský rozhlas nadále existoval, ovšem pod kontrolou okupační vlády. Ve školním roce 1942–1943 vysílal v časech 10.00–10.30 každý den, kromě neděle.³⁴

Po skončení druhé světové války se Školský rozhlas vrátil do vysílání navázáním na vysílání předválečné. K vysílání školského rozhlasu přispívala i Brněnská stanice.

³⁰ PATZAKOVÁ-JANDOVÁ, Anna. *Prvních deset let československého rozhlasu*. Praha: Radiojournal, 1935. (str. 133–134)

³¹ HRAŠE, Jiří. Profesionalizace vysílání 1930–1938. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 128)

³² <http://www.kuhnata.cz/cs/>

³³ <http://www.rozhlas.cz/drds>

³⁴ HRDLIČKA, František. Rozhlas v okupaci 1939–1945. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 167)

Každý den od deseti hodin vysílala půlhodinku pro školy různých stupňů. Pořady většinou připravovala hlavní redakce v Praze.³⁵

Co se organizační struktury týkalo, zůstal Školský rozhlas po druhé světové válce beze změn. V jeho čele stál stále Jindřich Heller. Do programu Školského rozhlasu se kromě pravidelného vysílání pro všechny stupně škol zařadilo i vysílání pro mateřské školy, a to od září 1947.³⁶

2.2.3. Školský rozhlas po komunistickém převratu v únoru 1948 do okupace v srpnu 1968

Těsně po komunistickém převratu v únoru 1948 bylo náplní vysílání hlavně zpravodajství ministerstva školství a osvěty s informacemi o opatřeních pro školy, úřady a ústavy. Ve školním roce 1947–1948 se školský rozhlas vrátil k vysílání pro všechny stupně škol.³⁷

Hlavní těžiště vysílání a tvorby pořadů bylo v Praze, ale do vysílání Školského rozhlasu přispívaly i krajské redakce, zejména brněnská a ostravská. Brněnská redakce disponovala vlastní redakcí pro děti a mládež, ostravská zase hereckým zázemím a vlastním Dětským rozhlasovým souborem, což jí umožnilo natáčet a vysílat mnoho scének, naučných pořadů, pohádek i her pro děti.³⁸

Pořady pro školy byly rozděleny na několik skupin. Jednalo se o pořady pro školy mateřské a nižší stupně odborných škol (složené především z pohádek a scének), dále o pořady zaměřené na vyšší stupeň obecných škol (jejichž obsah se skládal z pohádek, scének a pořadů s tematikou vlastivědy, historie i současnosti), program pro měšťanské a nižší střední školy (nabízející pořady vlastivědné, přírodovědné, zeměpisné, technické, dějepisné i umělecké), dále rozhlas pro vyšší školy střední a odborné (především pásma a pořady věnované česko-slovenské vzájemnosti, politickým aktualitám, technice, ale také poezii a kulturním informacím) a jako poslední

³⁵ JEŠUTOVÁ, Eva. *Od mikrofonu k posluchačům: z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Vyd. 1. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9. (str. 494)

³⁶ JEŠUTOVÁ, Eva. *Budovatelský rozhlas 1945–1948*. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 195)

³⁷ JEŠUTOVÁ, Eva. *Budovatelský rozhlas 1945–1948*. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 201)

³⁸ JEŠUTOVÁ, Eva. *Od mikrofonu k posluchačům: z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Vyd. 1. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9. (str. 529)

rozhlas pro zimní rolnické školy (vysílal především tematiku spojenou s družstevnictvím). Pro každý stupeň školy byla také připravována specifická ranní hlášení školského rozhlasu, která probírala aktuality ve společnosti, ale také činnost žákovských samospráv a vedle profesionálů usedali za mikrofon i sami studenti, učitelé a profesori, nebo hosté, především z umělecké oblasti. V rámci budovatelského ducha dostali prostor ve vysílání také Svaz české mládeže, nebo organizace Pionýr.³⁹

Podle předválečné tradice rozhlas dále vysílal hudební výchovu, zaměřenou především na vývoj české hudby. Stejně tak nechyběla ani literárně-dramatická výchova, kde se vysílaly sobotní hry pro mládež, nedělní pohádky, besídky pro nejmenší, večerní pohádky a večerní pořady pro dospělejší mládež. Od školního roku 1948–1949 se poslech školského rozhlasu stal povinným pro první dva stupně školy. Vysílání jazykových kurzů se rozšířilo o kurzy věnované ruštině, angličtině nebo polštině, které rozhlas nabízel jak pro začátečníky, tak pro pokročilé. Ozvláštněním pak byla výuka Morseovy abecedy.⁴⁰

Od počátku padesátých let Školský rozhlas vysílal například pořady: *Děti vám zpívají*, *Malé příčiny a velké následky* (o původcích nemocí, jako je malárie nebo spavá nemoc), *Vývoj života*, *Užitečný hmyz* nebo *Dávný život*. Školský rozhlas ale nenabízel pouze pořady vzdělávací, začal vysílat i rozhlasové zájmové kroužky. Mezi ně patří *Pohledy do světa*, které seznamovaly posluchače s životem mladých lidí v jiných zemích, *Kultura mladýma očima* nebo série informací a písní *Píseň přátelství at' zpívá*.⁴¹

Brněnská redakce pro děti přispívala do celostátního programu mj. hudebním pořadem *Zpěvem k srdci*, který připravoval v brněnském studiu sbormistr František Lýsek. V roce 1959 začala stanice Praha I vysílat nový cyklus *Pionýrská jitřenka* a třikrát týdně magazín *Ze světa vědy a techniky*. Tento pořad v Brně připravoval Přemysl Matula.⁴²

³⁹ JEŠUTOVÁ, Eva. Budovatelský rozhlas 1945–1948. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 221–222)

⁴⁰ JEŠUTOVÁ, Eva. Budovatelský rozhlas 1945–1948. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 222)

⁴¹ BĚHAL, Rostislav. Rozhlas po nástupu totality 1949–1958. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 270)

⁴² JEŠUTOVÁ, Eva. *Od mikrofonu k posluchačům: z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Vyd. 1. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9. (str. 495)

V průběhu šedesátých let se brněnská redakce specializovala na vzdělávací pořady, drobnější literární formy a podílela se i na publicistických a zábavných pořadech pro mládež. Byly to především kratší dramatizované pohádky a později literární týdeník *Zlatohlásek*. Zásadním vzdělávacím pořadem bylo *Vysílání pro školy*, které vznikalo za spolupráce učitelů z celého Jihomoravského kraje. Na *Kroužek mladých biologů* a *Kroužek mladých techniků* navázal *Paprsek* – týdeník vědy a techniky pro mládež. Redaktorem pořadu byl Přemysl Matula. Od roku 1966 připravovali pro krajové vysílání Vladimír Simanov a František Fic vyprávění o přírodě a lidech *Zelené ozvěny*. Později byli ke spolupráci vyzváni Jaromír Tomeček, Vladimír Pazourek a studenti lesnické fakulty. Ve stejném roce od 7. září si s nejmenšími posluchači vyprávěla Alena Šimůnková o obyčejných věcech, které je obklopují, i o lidech v jejich okolí. Pořad byl uváděn pod názvem *Klubko*. Alena Šimůnková stála také u zrodu pořadu s názvem *Trasa ČS*, který formou reportáží seznamoval děti s kulturněhistorickými a přírodními zajímavostmi.⁴³

V roce 1965 vznikl přelomový pořad *Mikrofórum*, který měl původně za úkol především odvést mladou generaci od poslechu zahraničních rádií. Hlavním průvodcem Mikrofóra byl Milan Rykl. Pořad vysílal nejen atraktivní hudbu, ale také se věnoval aktuálním tématům ze společnosti. Do každého dílu byl pozván jiný host, kterému mohli posluchači v závěru telefonicky pokládat otázky.⁴⁴

2. dubna 1966 vznikl v Brně také pořad *Domino* s podtitulem: Pestrá skládanka hudby a povídání o volném a ztraceném čase, předchůdce známého *Domina* z pražské redakce. Na pořadu spolupracovala s literární redakcí i redakce pro děti a mládež. Nejčastějšími autorkami byly Zdeňka Jeřábková, Alena Tučková, později Alena Šimůnková.⁴⁵

2.2.4. Školský rozhlas v období normalizace

Normalizační vedení rozhlasu kladlo důraz především na kategorii takzvané dopívající mládeže a nejmladší věkovou kategorii upozadilo. Vzdělávací pořady pro

⁴³ JEŠUTOVÁ, Eva. Od mikrofonu k posluchačům: z osmi desetiletí českého rozhlasu. Vyd. 1. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9. (str. 498)

⁴⁴ RYKL, Milan. Renesance rozhlasu 1959–1968. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 315)

⁴⁵ JEŠUTOVÁ, Eva. Od mikrofonu k posluchačům: z osmi desetiletí českého rozhlasu. Vyd. 1. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9. (str. 497)

věkovou kategorii od 12–20 let se snažily mládež vychovávat v duchu komunistické ideologie.

V polovině 70. let se většina publicistických pořadů začala vysílat živě, což nahrávalo například pořadu *Mikroforum*, který se po pauze od srpna 1968 do ledna 1969 opět pravidelně vysílal. Jeho charakter se ale přizpůsobil proudovému vysílání a skládal se z jednotlivých třiminutových vstupů, rozhovorů a informací doplněných o hudební proklad. Ve vysílání se nadále objevoval také týdeník *Meteor* zaměřený na přírodu, vědu a techniku. Nově vzniklými hudebními pořady byly *Metronom*, *Toulky za písničkou* nebo *Start*. Hlavními pořady začátku 70. let se pak staly *Mládežnický pondělník* a *Kontakt*, které v týdenním vysílacím schématu společně tvořily 100 minut. Zajímavostí byl také čtyřhodinový blok *Vysílá studio mladých*, který každé pondělí od 19.00 do 23.00 vysílala stanice Praha.

Literárně-dramatická redakce i nadále připravovala program pro nejmenší posluchače, například velmi oblíbené pořady *Dobrou noc*, *děti* nebo *Hajaja*.⁴⁶

Brněnská Redakce pro děti a mládež se významnou měrou podílela na vysílání pro základní školy (*Učíme se s rozhlasem*). Název i obsah oblíbeného literárního týdeníku pro děti *Zlatohlásek* byl změněn od září 1973 na *Rozhlásek*, ke konci roku 1973 tento pořad s dlouhou tradicí zanikl. Těm nejmenším dětem ve školkách byl určen pořad *Školka kapelka*, hudební pohádka s komponovanou hudbou, který jednou měsíčně od roku 1978 připravovala Zdena Sedláková. Po vzniku nové stanice Hvězda v roce 1970 zanikl cyklus cestopisných reportáží *Trasa ČS* redaktorky Aleny Šimůnkové. Na tento pořad však navázal od září 1972 vlastivědný seriál *Šipka* – klub mladých cestovatelů. Tento nový cyklus autorsky připravovala Zdena Sedláková a od září 1976 Josef Veselý.

Od roku 1972 se redakce pravidelně podílela na vysílání *Mikrofóra* (přibližně dvakrát za měsíc) a *Studia mladých* (jednou za měsíc vždy v pondělí večer). Po celé toto období redakce připravovala magazín *Paprsek* – týdeník vědy a techniky, určený především mládeži, který stejně jako *Rozhlasovou univerzitu* připravoval Přemysl Matula, po jeho odchodu do důchodu Michal Plachý. Od ledna 1979 se stala

⁴⁶ BOUČEK, Zdeněk a Jiří HUBIČKA. Období normalizace 1968 – 1989. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 386 – 387)

dramaturgyní dětských her a pohádek Alena Šimůnková, která byla rovněž autorkou řady her pro děti a mládež. Kromě jiného uvedla do vysílání seriál pohádek *Dobrá večer, děti*, vycházející z moravského folklorního zázemí. Jeho autorem byl Jan Tůma.⁴⁷

V 80. letech se začalo vysílat mnoho výchovných pořadů, zaměřených na konkrétní oblasti. Vznikl tak cyklus dvacetiminutových relací, například: *Otvírání studánek* o ochraně životního prostředí, *ABC malých doktorů* o zdravotní osvětě, nebo *Zlatá zebra* o bezpečnosti silniční dopravy. Roku 1982 vznikl pořad *Domino*, který v sobě spojoval příspěvky „publicistické, výchovně-vzdělávací, umělecko-slovesné i hudební“.

Nově vniklá Redakce mládežnické publicistiky dostala na starost čtyři programové řady s vlajkovými pořady *Mikroforum*, vysílané každý všední den s pravidelným počtem milion dvě stě tisíc posluchačů, *Kontakt*, *Studentský chlebiček* a *Studio mladých* vysílané v pondělí večer, které se také těšilo velkému zájmu s pravidelným počtem milion posluchačů. Na začátku roku 1987 se *Mikroforum* rozrostlo o *Noční linku Mikrofóra*, která vysílala rozhovory o životě s mladými lidmi.⁴⁸

V září 1989 poté ve spolupráci Hlavní rozhlasové redakce pro děti a mládež v Praze s Hlavní redakcí pro děti a mládež a vzdělávání v Bratislavě vznikl nový programový okruh pro mladé posluchače s názvem *EM*. Stanice v osmihodinovém vysílání nabízela *Mikroforum*, *Noční linku Mikrofóra*, *Rádio Elán* a *Modrou vlnu* doplněné o aktuální informace ze světa politiky, ekonomiky i kultury a hudbu.⁴⁹

2.3. Vysílání pro děti po Sametové revoluci

Změny po Sametové revoluci se týkaly nejen technických stránek rozhlasového vysílání, ale hlavně změn v preferencích posluchačů a jejich životního stylu. K rozhlasu, televizi a tisku se postupně přidávalo další silné médium – internet, který rychle sebral starším typům médií část jejich publika, a nakonec se během velmi krátké doby zcela změnil způsob, jakým byla média konzumována. Rozhlas se nejprve potýkal s dělením kmitočtů a vznikem nových právních předpisů, které určily podobu rozhlasu jako

⁴⁷ JEŠUTOVÁ, Eva. Od mikrofonu k posluchačům: z osmi desetiletí českého rozhlasu. Vyd. 1. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9. (str. 501–502)

⁴⁸ BOUČEK, Zdeněk a Jiří HUBIČKA. Období normalizace 1968–1989. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu. Praha: Český rozhlas, 2003. (str. 338)

veřejnoprávní organizace. Zároveň vznikala konkurence na domácím poli – soukromá rádia, která nabízela zahraniční hudbu. Rozhlas musel, stejně jako ostatní média držet krok s vývojem doby.

První dva roky 90. let byly pro dětské posluchače stále velmi vstřícné. Pro nejmenší děti byly i nadále vysílány úspěšné nedělní pohádky, *Hajaja*, *Rádio na polštář*, klub dětí *Domino* a *Meteor*. Vznikaly nové pořady, například publicistický týdeník pro děti *Turáudio* nebo půlhodina povídaní s dětmi a o dětech *Dospělým přístupno*. 15. května 1992 byla zrušena Hlavní redakce pro děti a mládež a místo ní vznikla výrazně menší redakce pro děti a mládež a pořadů zaměřených na tuto věkovou skupinu postupně ubývalo. Roli v tom sehrála i skutečnost, že začaly vznikat soukromé rozhlasové stanice, které také nabízely program pro nejmenší věkovou kategorii. Filip Rožánek ve svém článku pro Svět rozhlasu uvádí, že v roce 1991 vyráběl rozhlas na stanici Praha 1480 minut dětských pořadů týdně a po roce 1993, kdy byl počet minut dětských pořadů už jen 960, počet pořadů pro děti a mládež soustavně klesal.⁵⁰

S rozdělením federace došlo k zániku Československého rozhlasu a zároveň ke vzniku veřejnoprávního Českého rozhlasu, jak jej známe dnes. Následně došlo k dělení kmitočtů mezi veřejné a soukromé subjekty. S tím souvisely změny ve vysílání Českého rozhlasu, které se dotkly i vysílání pro děti. Pořad *Rádio na polštář* zaniklé stanice Regina odsunul její pořad *Pusa na dobrou noc*, která se vysílala pouze dvacet minut v neděli a dále následoval pořad *Turáudio*. Pořadům *Meteor* a *Domino* se změnily vysílací časy.⁵¹ V roce 1994 začalo vedení rozhlasu mluvit o obnovení celé stanice pro mladé posluchače, ČRo 4,⁵² kvůli nedostatku kmitočtů bylo však její spuštění odloženo a ke spuštění již upraveného a přepracovaného projektu došlo až 13. ledna 2006, pod

⁴⁹ Tamtéž.

⁵⁰ ROŽÁNEK, Filip. Dětské vysílání Českého rozhlasu hledá cestu k digitální generaci. In: *Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci* [online]. 2013, roč. 30, str. 30 [cit. 2018-05-06].

⁵¹ ROŽÁNEK, Filip. Plnění veřejné služby Českého rozhlasu ve vztahu k dětskému posluchači. Praha: Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů, o. p. s., Veřejná správa a public relations, Komunikace a PR, 2014, 87 s. (71 NS) vč. příloh. Vedoucí bakalářské práce: Ing. Dagmar Dvořáková. In: *Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci* [online]. 2013, roč. 31, str. 98 [cit. 2018-05-06] Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/03211530.pdf

⁵² DRESLER, Radek. ČRo 4 – Radio Wave aneb historie rádia pro mladé. RadioTV.cz [online]. 2005. [cit. 2018-05-1]. Dostupné z: http://www.radiotv.cz/p_radio/r_obecne/cro-4-radio-wave-aneb-historie-radia-pro-mlade/

názvem *Radio Wave*.⁵³ V nové podobě *Radio Wave* cílilo a cílí na posluchače ve věku 15–30 let, nikoliv na menší děti.⁵⁴

Roku 1997 stanice Český rozhlas 2 vytvořila „večerní program pro kluky a holky“, který dostal název *Domino* a obsahoval pořady jako *Hajaja* nebo *Rádio na polštář*. Znamenal ale zánik *Rozhlasového klubu dětí*. Programový blok *Domino* ale ve vysílání zůstal jen do roku 1999, kdy byl zrušen. (Bouček, Hubička, 2003, s. 464) Poté si jeho název zaregistrovalo v podobě internetového rádia občanské sdružení nezávislé na Českém rozhlasu.⁵⁵ V pátek večer začal ČRo vysílat pořad *Periskop*, v neděli po *Hajajovi* a *Turádiu* přidal pořad *A ještě něco navíc*.⁵⁶

V roce 2001 se Český rozhlas zaměřil na dětské posluchače skrze své webové stránky. Vznikla sekce rozhlasového webu *Spektrum* pro děti (později bylo přejmenováno na *Děti* a následně na *Webík*)⁵⁷ a *Radium* pro mládež. K rubrice *Radium* se následně přidalo i internetové rádio a později stejnojmenný týdeník na ČRo 6.⁵⁸

V roce 2003 zanikl pořad *Turádio*. *Rádio na polštář* dostalo v roce 2004 přívlástek *Linka důvěry*, vysílalo se jako týdeník v neděli večer. O rok později, 1. října 2005 zaniklo.

V roce 2004 byl obnoven pořad *Domino*, který prošel v následujících letech překotnými změnami. Z původního denního *Domina* a večerního *Domina Plus* vysílaných každý všední den s jiným tematickým zaměřením zbylo v roce 2005 pouze večerní *Domino Plus*, vzniklo a znovu zaniklo sobotní vysílání a v roce 2007 se večerní blok pro děti opět proměnil. Postupně se vysílal *Hajaja*, *Domino*, zanikl sobotní *A ještě něco navíc* a naopak vznikl nedělní pořad *Polštářek*, v neděli také běžel *Periskop*.

⁵³ <https://wave.rozhlas.cz/o-stanici-5675004>

⁵⁴ <https://wave.rozhlas.cz/reklama-a-sponzoring-5298279>

⁵⁵ <http://www.radiodomino.cz/main.php>

⁵⁶ ROŽÁNEK, Filip. Plnění veřejné služby Českého rozhlasu ve vztahu k dětskému posluchači. Praha: Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů, o. p. s., Veřejná správa a public relations, Komunikace a PR, 2014, 87 s. (71 NS) vč. příloh. Vedoucí bakalářské práce: Ing. Dagmar Dvořáková. In: Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci [online]. 2013, roč. 31, str. 98 [cit. 2018-05-06] Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/03211530.pdf

⁵⁷ ROŽÁNEK, Filip. Dětské vysílání Českého rozhlasu hledá cestu k digitální generaci. In: Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci [online]. 2013, roč. 30, str. 31 [cit. 2018-05-06].

⁵⁸ ROŽÁNEK, Filip. Plnění veřejné služby Českého rozhlasu ve vztahu k dětskému posluchači. Praha: Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů, o. p. s., Veřejná správa a public relations, Komunikace a PR, 2014, 87 s. (71 NS) vč. příloh. Vedoucí bakalářské práce: Ing. Dagmar Dvořáková. In: Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci [online]. 2013, roč. 31, str. 99 [cit. 2018-05-06] Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/03211530.pdf

V roce 2009 definitivně zaniklo sobotní vydání *Domina*, které bylo o rok předtím obnoveno.⁵⁹

Rok 2011 znamenal konec pořadů *Periskop* a *Polštářek*. *Periskop* o rok později v pozměněné podobě vysílala stanice Leonardo, která ale v únoru 2013 zanikla.⁶⁰ Pořad *Domino* byl naposledy vysílán 31. srpna 2012 a následující měsíc jej ve stejném vysílacím čase nahradilo nově vzniklé Rádio Junior.

3. Vznik a vývoj Rádía Junior

Změna tváře vysílání pro děti přišla s novým generálním ředitelem Mgr. art. Peterem Duhanem, který měl reformu dětského vysílání jako jednu z priorit své činnosti v čele Českého rozhlasu. Peter Duhan byl zvolen a jmenován 28. července 2011.⁶¹ Na základě námětů projektového týmu, který vedl Filip Rožánek a jehož členkami byly dramaturgyně Vltavy Kateřina Rathouská, redaktorka *Domina* Magdalena Šorelová, redaktorka *Webíku* Lenka Kupková a produkční Kateřina Coufalová, vznikla analýza současného stavu dětského vysílání, soubor dat o zájmech současné dětské populace a výstupy s konkrétními doporučeními, na jejichž základě vznikl návrh nové podoby dětského vysílání.⁶² Následně bylo vyhlášeno výběrové řízení na pozici vedoucího Centra pro děti a mládež. V tříkolovém konkurzu uspěla Zora Jandová. Do rozhlasu nastoupila na Den dětí, 1. 6. 2012.⁶³ Na proměnu vysílání měla velmi krátkou dobu. V rozhovoru s Lucií Výbornou pro *Radiožurnál* uvedla: „*Děti rychle rostou, takže kdybychom jeli soustředně pomalu a promýšleli, co uděláme příští rok, tak už nám uteče třeba jedna školní třída dětí. My jsme neudělali jen internetové rádio, ale také přestavěli vysílání na ČRo 2 mezi 19. a 20. hodinou. Já jsem tady byla na začátku úplně sama. Já neměla vůbec tým. Mně pomáhal Filip Rožánek z Nových médií a seznamoval mě teprve s celou strukturou rozhlasu. Než se vytvořil – teď už sedmičlenný – tým, tak se muselo něco dělat. Práce na bývalém Dominu musela*

⁵⁹ Tamtéž

⁶⁰ Tamtéž.

⁶¹ ROŽÁNEK, Filip. Plnění veřejné služby Českého rozhlasu ve vztahu k dětskému posluchači. Praha: Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů, o. p. s., Veřejná správa a public relations, Komunikace a PR, 2014, 87 s. (71 NS) vč. příloh. Vedoucí bakalářské práce: Ing. Dagmar Dvořáková. In: *Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci* [online]. 2013, roč. 31, str. 100 [cit. 2018-05-06] Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/03211530.pdf

⁶² Tamtéž.

⁶³ ROŽÁNEK, Filip. Dětské vysílání Českého rozhlasu hledá cestu k digitální generaci. In: *Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci* [online]. 2013, roč. 30, str. 31 [cit. 2018-05-06].

pokračovat, protože jsem nemohla přerušit vysílání. Musela jsem nadto začít pracovat na programu od září.“⁶⁴

Priority Zory Jandové při tvorbě Rádía Junior, jak uvedla v rozhovoru s Lucií Výbornou, vycházejí se statistických podkladů o zájmech dětí, zároveň se opírají o zpětnou vazbu od posluchačů. Zároveň se rozhodla navázat na předchozí pořad Domino, co se týče komunikace s dětmi v živém vysílání a zachování důležitých témat. Za podstatné Zora Jandová považovala také vysílání bez jakýchkoliv reklamních sdělení. Zora Jandová také vyjádřila přání zachovat kontinuitu pořadů pro děti. I z toho důvodu se chtěla ve vysílání Rádía Junior opírat o původní českou tvorbu, ať už hudební, či literární.⁶⁵

Nově vznikající Rádio Junior se zároveň chtělo pokusit přiblížit se moderním dětem. Kromě vznikajícího webu se dvěma hudebními streamy a jedním pohádkovým vznikaly aplikace pro tablety a interaktivní pexeso pro chytré televize.⁶⁶

3.1. Zahájení vysílání

Poprvé Rádio Junior vysílalo první školní den, 3. září 2012. Hodina vysílání začínala povídáním s hostem, následovalo čtení na pokračování, soutěž a končila Hajajou.⁶⁷ Četbu na pokračování napsala sama Zora Jandová, vodnickou pohádku s názvem *Tatrmáni*, kterou načetl Jiří Lábus.⁶⁸ Rádio Junior v té době vysílalo hlavně předtočené materiály. Zároveň se zahájením vysílání byly spuštěny webové stránky www.radiojunior.cz, které nahradily stávající Teenweb a Domino a také Webík, který se přesunul pod tuto novou adresu a sloužil jako web pro menší děti. Dostupné na nich byly dva předem připravované písničkové streamy, Rádio Junior Mini a Rádio Junior Maxi. Rádio Junior ve vysílání snížilo horní věkovou hranici ve vysílání na 12 let.

⁶⁴ Host Radiožurnálu [rozhlasový pořad]. *ČRo 1 – Radiožurnál*, 10. ledna 2013. Dostupné z: <http://prehravac.rozhlas.cz/audio/2804099>

⁶⁵ Tamtéž.

⁶⁶ AUST, Ondřej. Český rozhlas spustí Rádio Junior a web pro děti do 12 let. Chce i do chytrých televizorů. *Mediář* [online]. 14-08-2012 [cit. 2015-05-01].

⁶⁷ ROŽÁNEK, Filip. Plnění veřejné služby Českého rozhlasu ve vztahu k dětskému posluchači. Praha: Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů, o. p. s., Veřejná správa a public relations, Komunikace a PR, 2014, 87 s. (71 NS) vč. příloh. Vedoucí bakalářské práce: Ing. Dagmar Dvořáková. In: Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci [online]. 2013, roč. 31, str. 101 [cit. 2018-05-06] Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/03211530.pdf

⁶⁸ Tamtéž.

Program na webových stránkách přesahoval ale i pro starší věkovou skupinu (zejména hudební stream Rádio Junior Maxi). Současně se představilo veřejnosti na programu akce *Back to school*, kterou pořádal obchodní dům Kotva na Náměstí Republiky v Praze. Program začal po 11. hodině představením z rozhlasového zákulisí *Jak (ne)dělat rádio*.⁶⁹ Setkávání s veřejností bylo od začátku prioritou Zory Jandové:⁷⁰

„Protože se ukázal jako správný předpoklad, že na výjezdech za dětmi získáváme nové posluchače a návštěvníky webových stránek nejenom z řad dětí, budeme tyto akce pořádat častěji a pravidelně v různých místech republiky. Říkáme jim Blízká setkání s Rádiem Junior a jde o nejefektivnější metodu, jak na stanici upozornit. Výjezdy za dětmi a jejich rodiči do regionů – není-li vdaném místě studio ČRo, pak třeba do knihoven a podobných zařízení – pomáhají Rádio Junior dostat do povědomí posluchačů.“

Od čtvrtka 1. listopadu 2012 zahájilo Rádio Junior celodenní internetové vysílání a nahradilo dosavadní stream Maxi. Ze streamu Mini se stal stream Rádio Junior Písničky.⁷¹ Internetové rádio vysílalo ve všední dny od půl sedmé ráno (o víkendu od osmi) do devíti hodin večer, kdy byl spuštěn nekomentovaný písničkový proud. Nový stream přinesl původní tvorbu zaměřenou na různé věkové kategorie dětí a nové pohádkové postavy, které provázely děti programem. Postavička víly Budínky s pořadem *Notováničko* – písničky pro děti trochu jinak, Zora Jandová osobně zaštitila *Desetiminutovku*, která rozšiřovala obecné znalosti dětí. Moderátoři Tomáš Vacek a Jiří Kohout pomáhali jako poškoláci *Venda a Fráňa* zvládnout např. nástrahy pravopisu nebo vymyslet jednoduché mnemotechnické pomůcky při učení.⁷² Vznikl také pořad *Cvičíme uši*, ve kterém se dětem přehrávaly zvukové hádanky.⁷³ Pro streamy internetového vysílání vznikl pořad *Škola hitů*, který představoval oblíbené písničky

⁶⁹ POTŮČEK, Jan. Dětské Rádio Junior startuje 3. září. Český rozhlas mu dá prostor i na Dvojce. *Lupa.cz*. [online] 2012. [cit. 2018-05-07] Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/detske-radio-junior-startuje-3-zari-cesky-rozhlas-mu-da-prostor-i-na-dvojce/>

⁷⁰

⁷¹ ROŽÁNEK, Filip. Plnění veřejné služby Českého rozhlasu ve vztahu k dětskému posluchači. Praha: Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů, o. p. s., Veřejná správa a public relations, Komunikace a PR, 2014, 87 s. (71 NS) vč. příloh. Vedoucí bakalářské práce: Ing. Dagmar Dvořáková. In: *Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci* [online]. 2013, roč. 31, str. 101 [cit. 2018-05-06] Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/03211530.pdf

⁷² ROŽÁNEK, Filip. Dětské vysílání Českého rozhlasu hledá cestu k digitální generaci. In: *Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci* [online]. 2013, roč. 30, str. 31 [cit. 2018-05-06].

⁷³ <http://www.radiojunior.cz/cvicime-usi>

slavných osobností. V roce 2013 se krátce přesunul do digitálního vysílání, ale v červnu 2013 se vrátil zpět na web.

3.2. Vstup Rádía Junior do digitálního vysílání

1. března 2013 vstoupilo Rádio Junior do digitálního vysílání a jeho dosah se podstatně rozšířil. Rádio Junior zdědilo vysílací pozici po populárně naučné stanici ČRo Leonardo, která zanikla právě o půlnoci 28. února 2013.⁷⁴ Původní předtočené bloky prokládané pohádkami nahradilo živě moderované proudové vysílání, kde pohádky tvořily záchytné body během dne. Podoba vysílání kopírovala co nejlépe přirozený biorytmus dětí. Program byl sestaven tak, aby zachytil ty děti, které v době vysílání nebyly například ve škole. Dopoledne patří mladším dětem, zatímco odpoledne těm starším, které se vrací z vyučování.

Živé vysílání cílilo na skupinu dětí od pěti do dvanácti let.⁷⁵ Noční program zůstal stejný – předdefinovaný proud písniček. Ukázalo se, že vzhledem k časovému posunu využívaly nekomentovaný proud písniček české školy v zahraničí.⁷⁶ K dosavadním pořadům se přidal pořad *Zapiš si to za uši*, ve kterém byla dětem vysvětlována cizí slova a neobvyklé výrazy a *Pro slepičí kvoč*, pořad, který odpovídal na zvědavé dotazy dětí.⁷⁷ Nový pořad *Vzkazovna* umožnil dětem posílat písničky na přání. Pořad *Nebojte se klasiky*, který seznamoval děti s významnými postavami vážné hudby, vyšel i na CD.

V listopadu 2013 získalo Rádio Junior maskota, přátelské strašidlo autorky Barbory Buchalové. Ušoun Rušoun začal vstupovat do vysílání občasnými rušivými zvuky a dalšími neplechami.⁷⁸ Ušounovy uši ve formě barevné čelenky se staly oblíbeným reklamním a dárkovým předmětem Rádía Junior. Členové Rádía Junior je oblékají na setkáních s veřejností. Další známou postavičkou Rádía Junior je víla Budínka.

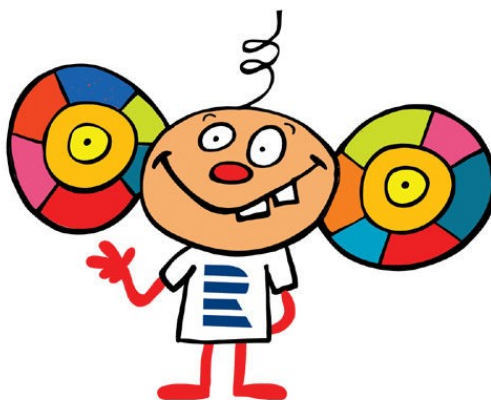
⁷⁴ Tamtéž.

⁷⁵ JANDOVÁ, Zora. Jaké je a bude Rádio Junior. In: *Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci* [online]. 2013, roč. 30, str. 32 [cit. 2018-05-06].

⁷⁶ ROŽÁNEK, Filip. Dětské vysílání Českého rozhlasu hledá cestu k digitální generaci. In: *Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci* [online]. 2013, roč. 30, str. 32 [cit. 2018-05-06].

⁷⁷ <http://www.radiojunior.cz/pro-slepici-kvoc>

⁷⁸ Rubrika O Rádiu Junior. www.radiojunior.cz/o-stanici-radio-junior

1 Ušoun Rušoun, maskot Rádia Junior. Zdroj: Český rozhlas

2 Vila Budínka, Zdroj: Český rozhlas

V roce 2014 přibily do rodiny pořadů *Minutové hry Rádia Junior*, navazující na stejnojmenný pořad ČRo Vltava a znovu se na vlnách Rádia Junior objevila *Retropísnička*, kterou nově moderoval Jirka Kohout. Pro nejmenší děti vznikly *Kolібanky*, ukolébavky ze všech koutů světa. Premiéru slavil i víkendový pořad *Všechno nás baví*, vyprávění o zajímavých věcech. O rok později, v lednu 2015 vznikl oblíbený *Děsdějepis*, strašidelné dějiny a pověsti. Rok 2015 byl také rokem chystání výročních oslav narození a korunovace císaře Karla IV a v této souvislosti byla spuštěna úspěšná, čtrnáctiměsíční, interaktivní soutěž *Ušoun Rušoun na stopě Karlu IV.*⁷⁹

⁷⁹ Ročenka Českého rozhlasu. 2015. (str. 59) [online]. 2015.[cit. 2018-05-06].

Jubilantem roku 2015 byl i 100. díl *Ve škole i po škole s Vendou a Fráňou*.⁸⁰ Významným počinem bylo spuštění pořadu *Atrium*, který následoval po konci vysílání pro děti a byl určen zejména pro rodiče, s tématy z psychologie, pedagogiky a výchovy dětí. Nejnovějším přírůstkem do rodiny pořadů pro děti byl *Z deníku spolužačky Vokurkové*, z dubna roku 2018.

3.3. Současná podoba vysílání Rádia Junior

Současný program Rádia Junior se skládá z ranního bloku *Ráno s Jogurtem* od 6:00 do 8:00, který moderuje Jirka Jogurt Kohout. Blok je prokládaný *Minutovými zprávami*, příběhy *Ve škole i po škole s Vendou a Fráňou* a moderní hudbou převážně zahraniční produkce. V osm hodin přichází první pohádka pro menší posluchače *Pohádky a nepohádky*. Zde se hudební produkce změní na ryze českou muziku pro mladší posluchače. V devět hodin následuje blok *Ušounova pohádková školka* – vysílání pro předškoláky, písničky, pohádky a cvičení. Pohádkovou školku moderuje Jana Rychterová a Ušoun Rušoun.⁸¹ V 10:30 je na programu *Minutová hra Rádia Junior*. V 11:15 pak nejnovější pořad *Z deníku spolužačky Vokurkové*. Odpolední blok začíná ve 12:00. Kromě opakování pořadů, zpráv a hudebních bloků ve 13:00 začíná *Velká pohádka*. V 16:01 začíná odpolední blok *Odpolední Junior*, který moderuje opět Jana Rychterová a je proložený *Vzkazovnou* – písničkami na přání. V 18:10 začíná blok příběhů na pokračování *Příběhy, fantazie, dobrodružství*. Ve 20:00 znovu začíná *Velká pohádka* a ve 21:20 *Večerní Junior*. Víkendové vysílání není živě moderované, ale schéma zůstává stejné.

3.4. Pracovní tým Rádia Junior

Tým Rádia Junior tvořili od počátku Zora Jandová, Magdalena Šorelová, Filip Rožánek, Šárka Fenyková a moderátoři Tereza Rašová a Petr Šefčík. Zora Jandová vedla Rádio Junior až do roku 2017, kdy se rozhodla odejít. Rádio Junior bylo svěřeno Šárce Fenykové. Následně byl šéfredaktorem ustanoven Petr Zettner, který ale

⁸⁰ Tamtéž.

⁸¹ Program. *Týdeník rozhlas. Programový a kulturní týdeník Českého rozhlasu*. [online].[cit. 2018-05-05]. Dostupné z: <https://program.rozhlas.cz/#/radiojunior>

v listopadu 2017 tragicky zemřel. V současné době je vedením Rádía Junior pověřena editorka Helena Petáková.

Tým moderátorů tvoří: Veronika Hájková, Denisa Kimlová, Jiří Kohout, Petra Lazáková, Klára Nováková, Romana Růžičková, Jana Rychterová, Petr Vacek, Petr Šefčík, Monika Valentová a Jakub Voříšek.⁸²

3.5. Prezentace Rádía Junior veřejnosti

Rádio Junior již od svého vzniku sází na oslovení co největšího počtu dětí a také široké veřejnosti. Jakožto původně internetové rádio spoléhá ve své strategii na vizuálně přitažlivý design svých webových stránek a hravé maskoty. Druhým těžištěm jsou akce a aktivity pro veřejnost, které Rádiu Junior přinášejí nové posluchače.

3.5.1. Webové stránky Rádía Junior

Webové stránky Rádía Junior (www.radiojunior.cz) nabízejí širokou škálu možných aktivit pro své návštěvníky. Kromě informací o stanici a možnosti rychle spustit vysílání Rádía Junior se zde nabízí odkaz na Webík pro nejmenší děti, kde lze nalézt hry a pořady pro nejmenší. Samotný web Rádía Junior nabízí rubriky Ušounovinky – novinky z dění ve světě, fotogalerii, rychlé odkazy na oblíbené pořady, proklik na facebookové stránky⁸³, kde se Rádio Junior aktivně prezentuje, dále sekci Stahuj a poslouchej, kde jsou písničky zdarma ke stažení a dále odkazy na hry, soutěže, program a archivní pořady. Stránky nezapomínají na poutavou sekci pro rodiče, kam pravidelně přibývají novinky pojící se s vysíláním pořadu Atrium.

3.5.2. Akce pro veřejnost

V první řadě Rádio Junior pořádá několik soutěží pro veřejnost. Za zmínku stojí zejména tradiční soutěž Malujeme po síti, ze které vzešel i nápad na maskota celé stanice.

⁸² Moderátoři Rádía Junior. [online] [cit. 2018-05-065]. Dostupné z: www.radiojunior.cz/moderatori

⁸³ <https://www.facebook.com/radiojuniorcz/>

Rádio Junior také pořádá exkurze do dopoledního vysílání, kde si děti mohou zahrát na moderátory a také se aktivně účastní dnů otevřených dveří Českého rozhlasu.⁸⁴

Moderátoři Rádía Junior také navštěvují regiony, setkávají se s lidmi a navštěvují mateřské školky a základní školy s projektem Rádio Junior na cestách a s ním spojeným představením pro nejmenší posluchače.⁸⁵

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo podrobně prozkoumat stanici Českého rozhlasu pro děti, Rádio Junior. V práci jsem vymezila právní rámec ve kterém se vysílání pro děti pohybuje, určila jsem základní specifika vysílání pro děti z hlediska vývoje dětí v cílové skupině Rádía Junior, která činí 3 až 12 let. V druhé kapitole jsem podrobně prozkoumala vývoj rozhlasových pořadů pro děti a mládež na českém území. V závěru práce jsem se věnovala samotné stanici a analýze jejího vývoje od začátku vysílání až do roku 2018. Shledala jsem, že Rádio Junior poskytuje dětem jedinečnou příležitost pro rozvoj jejich znalostí a poskytuje jim bezpečný zdroj zábavy a vědění, a to zejména díky absenci závadného obsahu a reklamy, což je v českém prostředí ojedinělé.

Summary

The aim of my bachelor thesis was to explore the Czech radio's broadcasting service for children, Radio Junior, in detail. In the first chapter I have characterised the legal framework of broadcasting for children in the Czech republic. Also I have specified and analysed the target group of Radio Junior, children at the age form 3 to 12 years in terms of their development. The second chapter of the thesis was focused to the history of radio broadcasting for children at the Czech area. The last chapter of this thesis was focused to the Radio Junior itself. I have analysed its agendas and their evolution from the beginning of broadcasting to the year 2018. As a result I have found that broadcasting of Radio Junior provides unique space for development of childrens

⁸⁴ Ročenka Českého rozhlasu. Ročník 2016. Strana 24. [online] [cit. 2018-05-06]. Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/03876324.pdf

⁸⁵ Rádio Junior na cestách. [online] Dostupné z: <http://www.radiojunior.cz/radio-junior-na-cestach--1419783>

Knowledge and provides safe source of joy and wisdom to them, due to the advertisement free broadcasting and precisely picked safe and appropriated programme.

Použitá literatura

Odborná literatura:

BĚHAL, Rostislav. Rozhlas po nástupu totality 1949–1958. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9.

BOUČEK, Zdeněk a Jiří HUBIČKA. Období normalizace 1968 – 1989. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9.

HRAŠE, Jiří. Profesionalizace vysílání 1930–1938. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9.

HRDLIČKA, František. Rozhlas v okupaci 1939–1945. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9.

JANDOVÁ PATZÁKOVÁ, Anna. Prvních deset let Československého rozhlasu. Praha: Nákladem Radijournalu, 1935.

JEŠUTOVÁ, Eva. Budovatelský rozhlas 1945–1948. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9.

JEŠUTOVÁ, Eva. *Od mikrofonu k posluchačům: z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Vyd. 1. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9.

MARŠÍK, Josef. Průkopníci rozhlasového vysílání 1923–1925. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9.

LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9.

RYKL, Milan. Renesance rozhlasu 1959–1968. In: Kolektiv autorů pod vedením Evy Ješutové. *Od mikrofonu k posluchačům: Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas, 2003. ISBN 80-867-6200-9.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.

Ročenky Českého rozhlasu:

Ročenka Českého rozhlasu. Ročník 2015. [online]. 2015.[cit. 2018-05-06]. Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/03684932.pdf

Ročenka Českého rozhlasu. Ročník 2016. [online]. 2016. [cit. 2018-05-06]. Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/03876324.pdf

Internetové stránky:

Děti a média. [online]. [cit. 2018-04-020]. Dostupné z: <http://www.detiamedia.cz/>

Dismanův rozhlasový dětský soubor. [online]. [cit. 2018-04-03]. Dostupné z:
<http://www.rozhlas.cz/drds>

Facebookový profil Rádía Junior. Dostupné z:
<https://www.facebook.com/radiojuniorcz/>

Kuhnův dětský sbor. [online]. [cit. 2018-04-02]. Dostupné z: <http://www.kuhnata.cz/cs/>

Moderátoři Rádía Junior. [online] [cit. 2018-05-06]. Dostupné z:
www.radiojunior.cz/moderatori

Program. *Týdeník rozhlas. Programový a kulturní týdeník Českého rozhlasu.*
[online]. [cit. 2018-05-05]. Dostupné z: <https://program.rozhlas.cz/#/radiojunior>

O stanici Radio Wave. [online]. [cit. 2018-03-05]. Dostupné z:
<https://wave.rozhlas.cz/o-stanici-5675004>

<https://wave.rozhlas.cz/reklama-a-sponzoring-5298279>

Rádio Domino. [online]. [cit. 2018-03-01]. Dostupné z:
<http://www.radiodomino.cz/main.php>

Rádio Junior na cestách. [online] Dostupné z: <http://www.radiojunior.cz/radio-junior-na-cestach--1419783>

Internetové stránky jednotlivých pořadů:

Cvičíme uši. [online]. Praha [cit. 2018-04-27]. Dostupné z:
<http://www.radiojunior.cz/cvicime-usi>

Děsdějepis. [online]. Praha [cit. 2018-03-27]. Dostupné z:
<http://www.radiojunior.cz/desdejepis>

Hajaja. [online]. Praha, ©1997-2018 [cit. 2018-05-02]. Dostupné z:

http://www.rozhlas.cz/dvojka/porady/_zprava/132388

Klub Rádía Junior. [online]. Praha [cit. 2018-04-22]. Dostupné z:

<http://www.radiojunior.cz/klub-radia-junior>

Minutové hry Rádía Junior. [online]. Praha [cit. 2018-05-02]. Dostupné z:

<http://www.radiojunior.cz/minutove-hry>

Notováničko. [online]. Praha [cit. 2018-05-03]. Dostupné z:

<http://www.radiojunior.cz/notovanicko>

Rozhlasové hry pro celou rodinu. [online]. Praha, ©1997-2018 [cit. 2018-05-01].

Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/dvojka/porady/_porad/1914

Meteor. [online]. Praha, ©1997-2018 [cit. 2018-05-01]. Dostupné z:

<http://www.rozhlas.cz/meteor/oporadu/>

Pro slepičí kvoč. [online]. Praha [cit. 2018-04-21]. Dostupné z:

<http://www.radiojunior.cz/pro-slepici-kvoc>

Retropísnička. [online]. Praha [cit. 2018-04-23]. Dostupné z:

<http://www.radiojunior.cz/retropisnicka>

Ve škole i po škole s Vendou a Fráňou. [online]. Praha [cit. 2018-04-25]. Dostupné z:

<http://www.radiojunior.cz/venda-a-frana>

Všechno nás baví. [online]. Praha [cit. 2018-04-21]. Dostupné z:

<http://www.radiojunior.cz/vsechno-nas-bavi>

Zapiš si to za uši. [online]. Praha [cit. 2018-04-20]. Dostupné z:

<http://www.radiojunior.cz/zapis>

Zprávičky. [online]. Praha [cit. 2018-04-13]. Dostupné z:

<http://www.radiojunior.cz/zpravicky>

Online články:

AUST, Ondřej. Český rozhlas spustí Rádio Junior a web pro děti do 12 let. Chce i do chytrých televizorů. *Mediář* [online]. 14-08-2012 [cit. 2015-05-01]. Dostupné z:

<https://www.mediar.cz/verejnopravni-cesky-rozhlas-si-registroval-ochrannou-znamku-radio-junior/>

DRESLER, Radek. ČRo 4 – Radio Wave aneb historie rádia pro mladé. RadioTV.cz [online]. 2005. [cit. 2018-05-1]. Dostupné z:

http://www.radiotv.cz/p_radio/r_obecne/cro-4-radio-wave-aneb-historie-radia-pro-mlade/

HRUŠKOVÁ, Vilma. 2014. Definice dětského pořadu. In: www.detiamedia.cz. [online]. 15.1.2014. [cit. 2018-05-03]. Dostupné z:

http://www.detiamedia.cz/art/1825/definice-detskeho-poradu.htm?page_idx=80

JANDOVÁ, Zora. Jaké je a bude Rádio Junior. In: *Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci* [online]. 2013, roč. 30, [cit. 2018-05-06]. Dostupné z:

http://media.rozhlas.cz/_binary/03117172.pdf

POTŮČEK, Jan. Dětské Rádio Junior startuje 3. září. Český rozhlas mu dá prostor i na Dvojce. *Lupa.cz*. [online] 2012. [cit. 2018-05-07] Dostupné z:

<https://www.lupa.cz/clanky/detske-radio-junior-startuje-3-zari-cesky-rozhlas-mu-da-prostor-i-na-dvojce/>

ROŽÁNEK, Filip. Dětské vysílání Českého rozhlasu hledá cestu k digitální generaci.

In: *Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci* [online]. 2013, roč. 30, [cit. 2018-05-06].

Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/03117172.pdf

ROŽÁNEK, Filip. Plnění veřejné služby Českého rozhlasu ve vztahu k dětskému posluchači. Praha: Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů, o. p. s., Veřejná správa a public relations, Komunikace a PR, 2014, 87 s. (71 NS) vč. příloh. Vedoucí bakalářské práce: Ing. Dagmar Dvořáková. In: *Svět rozhlasu: Bulletin o rozhlasové práci* [online]. 2013, roč. 31, [cit. 2018-05-06] Dostupné z: http://media.rozhlas.cz/_binary/03211530.pdf

Odborné výzkumy:

Studie mezinárodní gramotnosti populace ČR. Mediální gramotnost osob mladších 15 let. *Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy*. 2016. [online]. [cit. 2018-05-07] Dostupné z: <http://www.detiamedia.cz/art/2658/vysledky-studie-medialni-gramotnosti-osob-mladsich-15-let.htm>

Rozhlasové pořady:

Host Radiožurnálu [rozhlasový pořad]. *ČRo 1 – Radiožurnál*, 10. ledna 2013. Dostupné z: <http://prehovac.rozhlas.cz/audio/2804099>

Ostatní prameny:

Kodex Českého rozhlasu schválený Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky usnesením č. 1368 ze dne 5. 11. 2004, čl. 3 a 3.1. [online]. [cit. 2018-05-02]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/_zprava/794563

Stávající právní předpisy: 231/2001 Sb. zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů. *Rada pro rozhlasové a televizní vysílání*. [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <http://www.rrtv.cz/cz/static/cim-se-ridime/stavajici-pravni-predpisy/pdf/231-2001.pdf>

Stávající právní předpisy: 132/2010 Sb. Zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů. *Rada pro rozhlasové a televizní vysílání*.

[online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <https://www.rrtv.cz/cz/static/cim-se-ridime/stavajici-pravni-predpisy/pdf/132-2010.pdf>

Stávající právní předpisy: 40/1995 Sb. zákon o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů. *Rada pro rozhlasové a televizní vysílání* [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <https://www.rrtv.cz/cz/static/cim-se-ridime/stavajici-pravni-predpisy/pdf/40-1995.pdf>

Úmluva o právech dítěte. *Organizace spojených národů* [online]. 1989 [cit. 2018-05-03]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/umluva-o-pravech-ditete.pdf>

Zákon č. 484/1991 Sb. Zákon České národní rady o Českém rozhlasu. [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-484>

Zákon č. 89/2012 Sb., Zákon občanský zákoník. [online]. [cit. 2018-05-03] Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89?text=ob%C4%8Dansk%C3%BD+z%C3%A1kon%C3%ADk>